

PROGRAM

14.00-14.05 Välkomna

Helene Oscarsson, Vreta Kluster, Östergötland

14.05-14.40 Vad gör bonden på gården

- Helene Oscarsson, agronom/projektledare, Vreta Kluster

14.40-15.15 Svensk grönsaksodling - vad går att odla i Sverige, vilka säsonger finns, olika certifieringar m.m.

- Anette Borgström, MOEK, Mellansvenska odlarna ekonomisk förening

15.15-15.50 Det nya lantbruksföretagandet - teknisk utveckling, ledarskap, management

- Jan Forssell, Bjurs Lantbruk, Dalarna

15.50-16.00 Avslut

1

2

VAD LEVERERAS FRÅN ETT LANTBRUK?

3

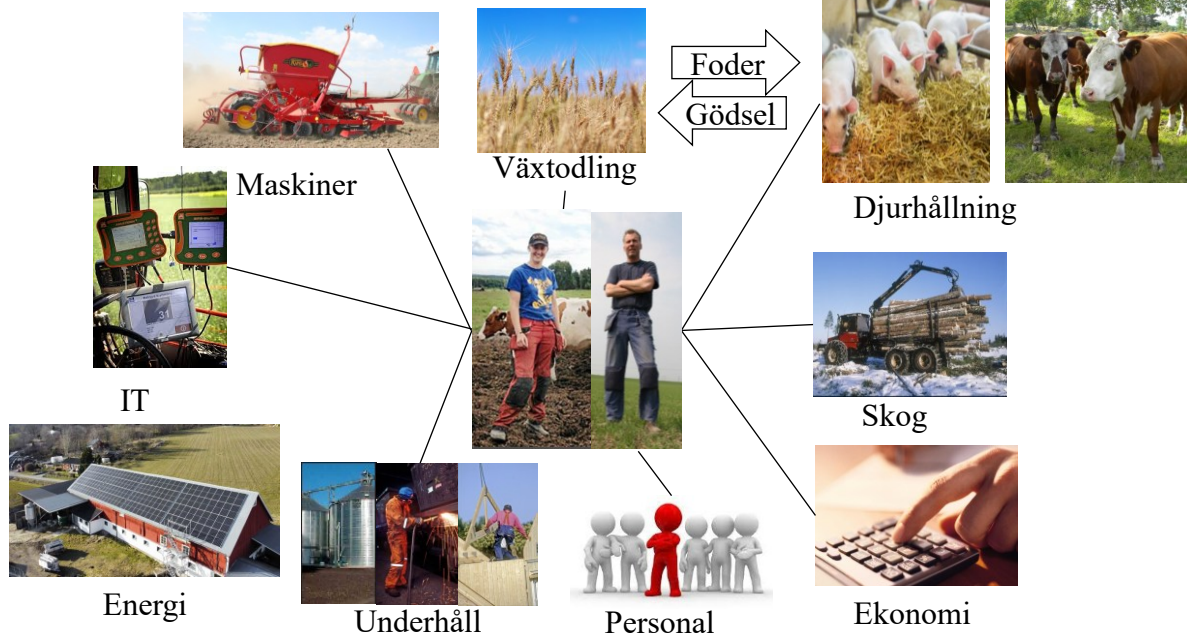

4

5

En lantbrukarens arbetsfält

6

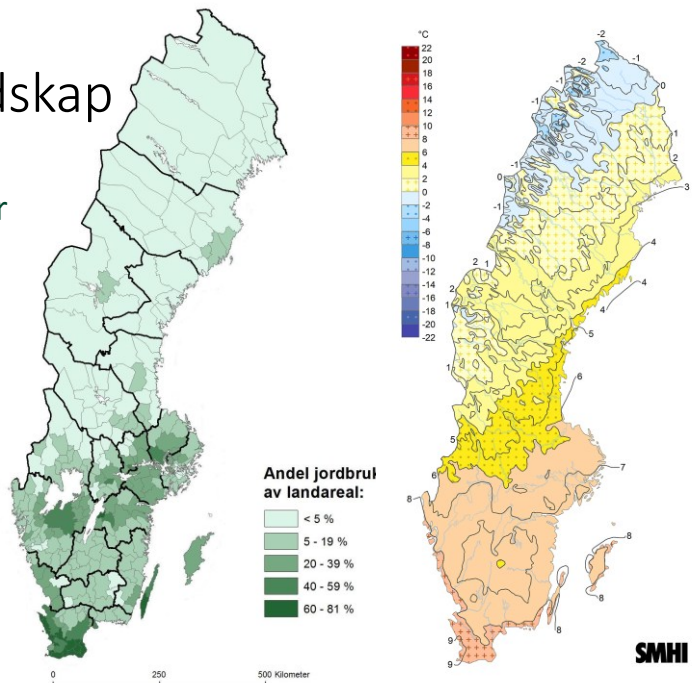
Krafter med stor inverkan

7

Sveriges odlingslandskap

- Fördelning av olika marktyper i Sverige
 - skog 51 procent,
 - jordbruksmark 8 procent,
 - vatten 9 procent,
 - våtmark 10 procent,
 - berg och fjäll 10 procent
 - övrig mark 12 procent.

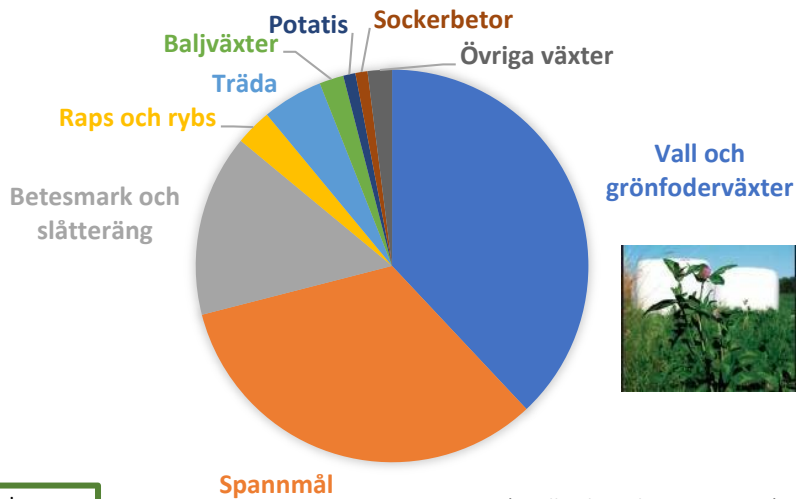
8

Arealfördelning i Sverige - odlingsbar mark

3 milj ha jordbruksmark

(2020), fördelat på:

- 1 milj ha spannmål (vete, korn, havre)
- 1,1 milj ha vall och grönfoderväxter
- 0,46 milj ha betesmark och slåtteräng

1 ha = 1 hektar = 100 x 100 m = 2 fotbollsplaner

(Jordbruksverket 2000-2020)

9

Vall = gräs + klöver = djurfoder

- Vall är gräs och klöver som blir till foder till djuren, ffa kor.
- Vallen är Sveriges vanligaste gröda och odlas på nästan hälften av åkermarken.

10

Proteingrödor
- foder/mat

Gräs

11

Spannmål

12

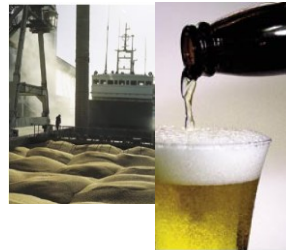
Oljev växter

13

Grödor - Användning

- Korn – foder (75% av spannmålen), malt (öl, whiskey)
- Vete – bröd, pasta, foder, etanol
- Havre – havregryn, foder, havreolja
- Råg – knäckebröd
- Rågvete – foder
- Raps – rapsolja till mat och bränsle, margarin
- Lin – linolja till färgindustrin
- Ärtor – mat, foder
- Vall – grovfoder: ensilage, hö

14

Snabbfakta mjölkproduktion

- Bland världens mest högproducerande kor, upp till ca 60-70 l mjölk per ko och dag, dvs 10.500-11.500 liter/år (beroende på sammansättning).
- Ko – tjur/insemination – kalv – sinko.
- Antal mjölkföretag i Sverige ca 2 598 st (SJV 2025)
- Genomsnittsbesättning ca 113 kor (2025)
- Antal mjölkkor i Sverige, ca 295 040 (SJV 2025)
- Slutar ca 2 mjölkbönder om dagen
- 60% av svenskt nötkött kommer från mjölkkor

15

Annan köttproduktion + äggproduktion

SPANNIMÅL

- Suggor och smågrisar, slaktsvin
 - 1,4 milj grisar i Sverige (2022)
 - Sveriges grisföretagare har 600 medlemmar, 1173 företag (SJV 2022),
 - Ca 12 kultingar per suga
 - Växer från 25-125 kg på ca 5 mån
 - 40% import
- Värphöns - 8,8 milj, Svenska Ägg 300 medlemmar, 3900 företag (SJV 2022),
- Kyckling – 14 milj, 342 företag (2022)

GRÄS

- Får - 0,5 milj, 8 282 företag (2022)
- Nötboskap - köttdjur – 440 000 till slakt 2022, 1180 medlemmar i SNP 2022

Källa: Jordbruksverket, Lantbrukets djur, 2025

16

Priser

- Vete
 - vetemjöl i butik ca 10 kr/kg
 - till lantbrukaren?
- Mjök
 - Till kund i butik 18-25 kr/l
 - till lantbrukaren?
 - ..
- Fläskkött
 - Till kund i butik 70 – 200 kr/kg beroende på del
 - till lantbrukaren?
- Nötkött
 - Till kund i butik 100 – 600 kr/kg beroende på del
 - Till lantbrukaren?

17

Lång planeringshorisont, långsiktiga beslut

Investering: ca 15-30 Mkr
 Avskrivningstid: ca 35 år (ca 10 år för
 inredning, byggnad ca 50 år)

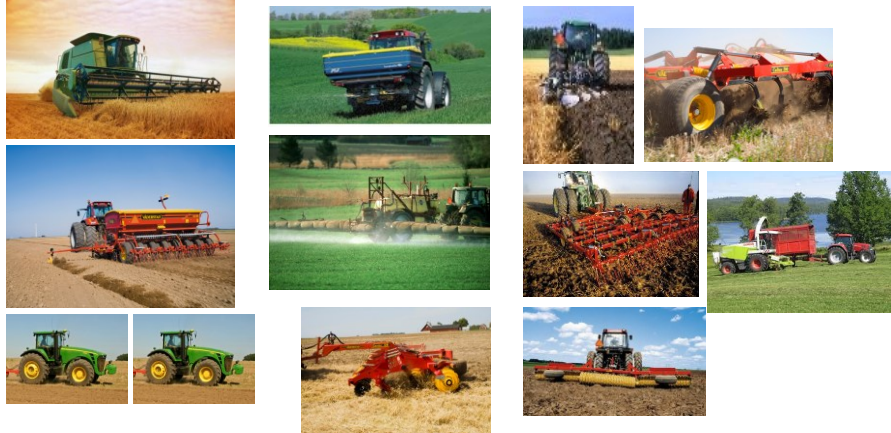
Avverkning: efter ca 70-90 år,
 första intjäningen efter ca 40 år
 vid andra gallringen

Årslager på diesel, gödning,
 spannmål och grovfoder

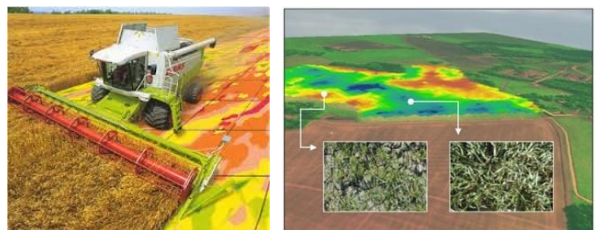
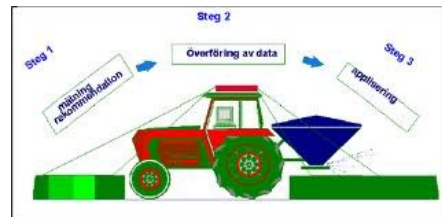
18

Maskinpark

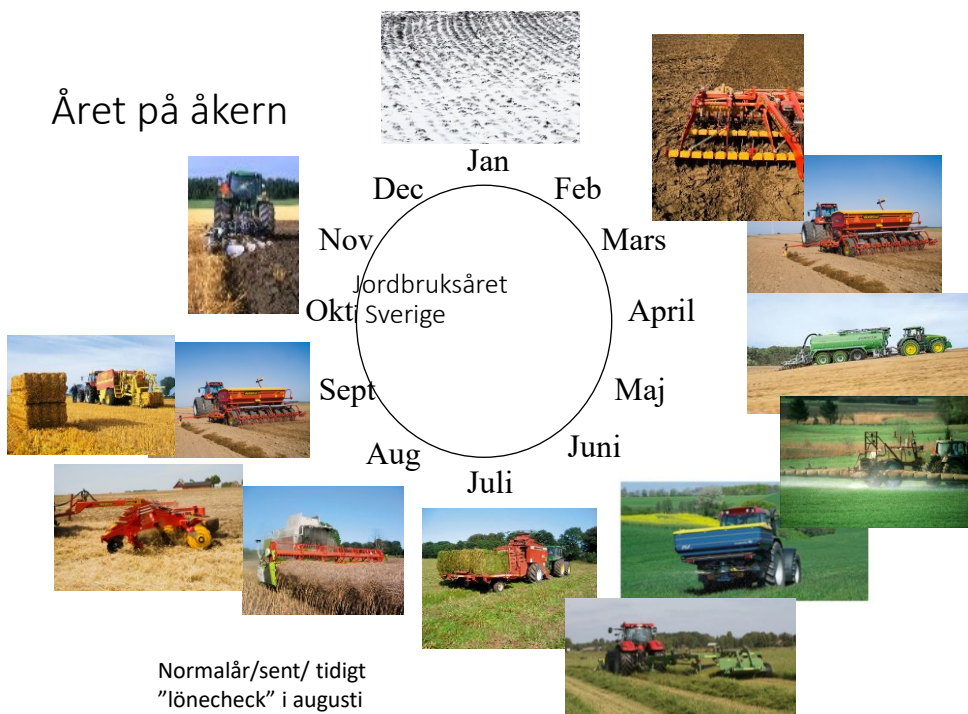

19

Digitalisering och precision för effektivisering

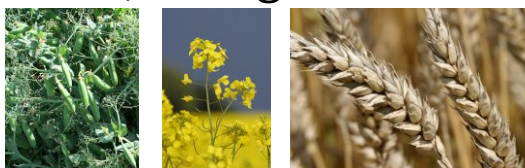

20

21

Vårgrödor/Höstgrödor

Vårvete

Våraps

Havre

Ärtor

Åkerböna

Vårkorn

Vall – klöver/gräs – insådd

Majs

Lin

Höstvete

Höstraps

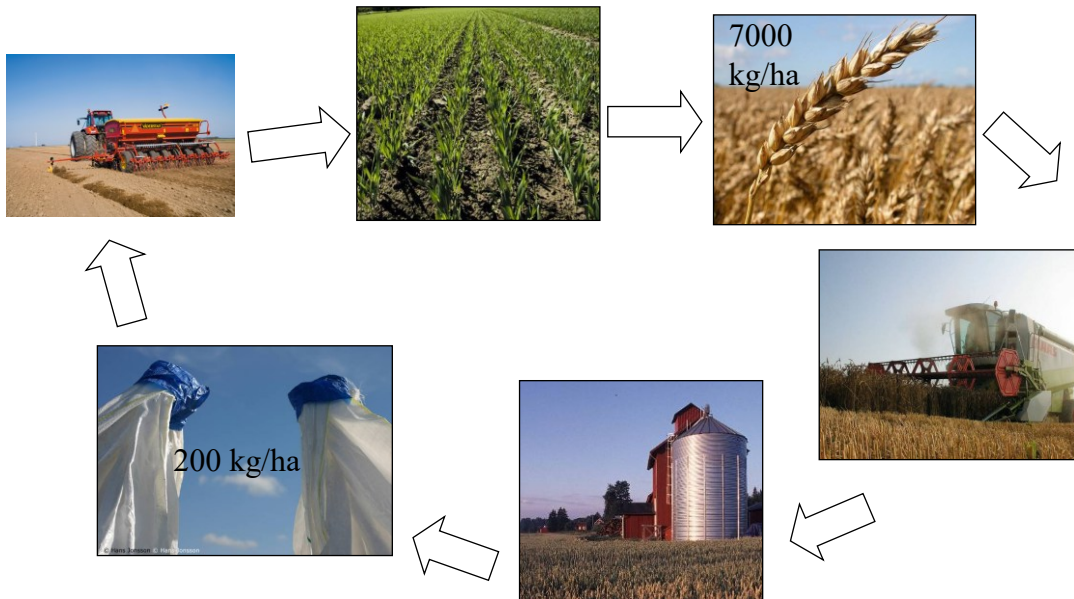
Rågvete

Höstkorn

Höstråg

22

Spannmålsproduktion

23

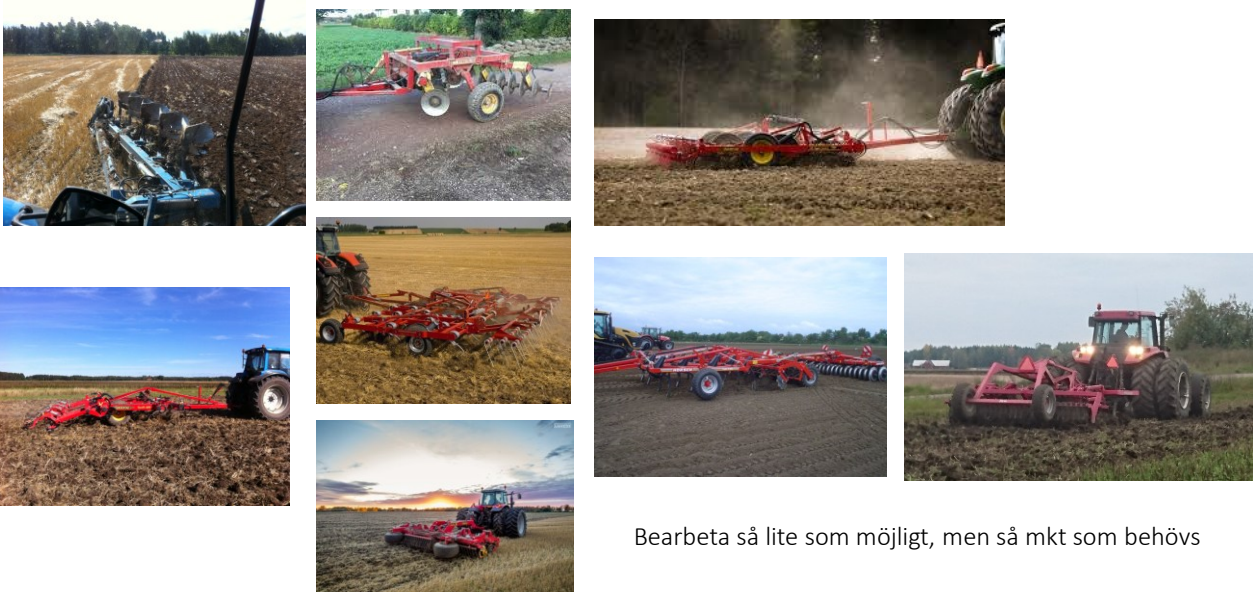
Groning

1. Vattenupptag - från 13-14% till 40-60%
2. Groning
3. Grodd - rot
4. Koleoptil - blad

24

Jordbearbetning --> uppnå frö-jord-kontakt

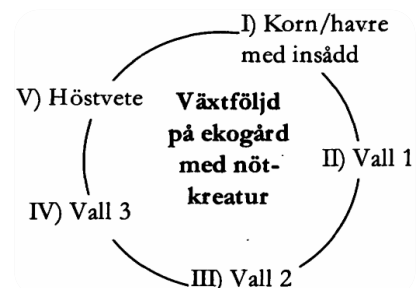
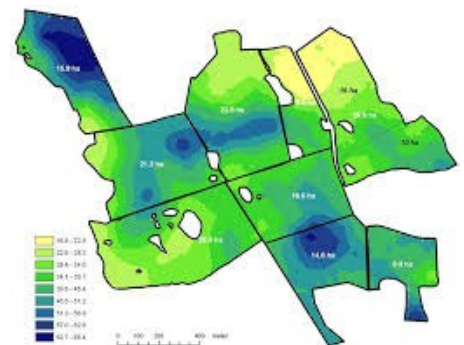
Bearbeta så lite som möjligt, men så mkt som behövs

25

UTMANING: VAL AV GRÖDOR

Växtföljd

- Växtföljd: Den ordningen vi odlar grödor på ett fält.
- Avgörs av:
 - Klimat – geografi
 - Jordart
 - Behov – djurfoder, försäljning
 - Ekologisk odling /konventionell
- Förfrukten lämnar avtryck till nästa gröda:
 - Sjukdomar
 - Ogräs
 - Näring
 - Mull
 - Struktur

26

UTMANING: OGRÄS

Ogräs

- Fröogräs – snärjmåra, baldersbrå, våtarv, flyghavre
- Rotogräs – kvickrot, åkertistel
- Bearbetningens effekt på ogräsen

27

UTMANING

Växtsjukdomar

- Svamp, insekter, virus, marksmitta (långlivad 15-20 år)
- Sjukdomarna sätter ner plantans tillväxt – sänker kvaliteten
- Olika grödor har olika sjukdomar
- Varierad växtföljd, halmhantering, sprutning

Undvik marksmitta genom en bra växtföljd:

- Potatis (ok vart 4 år)
- Raps (ok vart 6 år)
- Ärtor (ok vart 7 år)

28

UTMANING

Näringstillgång

- Olika grödor tar upp olika mycket näring och har olika krav
- Ärtor, raps, klöver och lusern tillför kväve till jorden
- Spannmål och potatis är tärande
- Fosfor och kalium måste tillföras med gödsel, även kväve - NPK
 - NPK
 - N= kväve
 - P= fosfor
 - K= kalium

29

Stallgödsel

30

Ekologisk odling

- Inga kemiska växtskyddsmedel – inga betningsmedel eller sprutning i växande gröda
 - Istället mekanisk ogräsbekämpning
 - Växtföljd
 - Gynna mikrolivet mha växtföljd och växtrester
- Ingen handelsgödsel
 - Istället stallgödsel och andra organiska gödselmedel
 - Djuren är viktiga -> stallgödsel
- Ger lägre skörd – behövs merbetalning
- Regelverket reglerar även tillsatser i maten

31

Många regelverk och kontroller

<https://hushallningssallskapet.se/vara-projekt-och-uppdrag/metodutveckling-for-regelforenkling/>

32

Vi vill gärna ha din feedback!

www.menti.com

Kod: 3800 9833